

Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
PAOLA MENGGOZZIEGO
przedstawiona w dniu 17 marca 2015 r.¹

Sprawa C-127/14

**Andrejs Surmačs
przeciwko**

Finanšu un kapitāla tirgus komisija[wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

złożony przez Augstākā Tiesa (Łotwa)]

Dyrektywa 94/19/WE — System gwarancji depozytów — Wykluczenie niektórych deponentów z gwarancji depozytów — Punkt 7 załącznika I do dyrektywy 94/19/WE — Pojęcia „członka rady administracyjnej” i „kierownika” — Istotny wpływ

1. W drodze niniejszego wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym Augstākā Tiesa, sąd najwyższy Republiki Łotewskiej, przedłożył Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej trzy pytania prejudycjalne dotyczące wykładni dyrektywy 94/19/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 1994 r. w sprawie systemów gwarancji depozytów², a w szczególności pkt 7 załącznika I do dyrektywy.

1. Dyrektywa ta, która stanowiła przedmiot niedawnego przekształcenia w drodze dyrektywy 2014/49/UE³ przewidującej jej stopniowe uchylenie⁴, miała na celu zapewnienie minimalnego, zharmonizowanego poziomu gwarancji depozytów bankowych na wypadek niedostępności depozytów spowodowanej kryzysem instytucji kredytowej. W ramach tej regulacji w dyrektywie 94/19 przewidziano w pkt 7 załącznika I w stosunku do państw członkowskich możliwość wykluczenia gwarancji depozytów, między innymi, członków rady administracyjnej i kierowników zainteresowanej instytucji kredytowej.

2. Pytania prejudycjalne przedłożone w niniejszej sprawie powstały na skutek sporu pomiędzy Andrejsem Surmačsem a Finanšu un kapitāla tirgus komisija (komisją rynku finansowego i kapitałowego, zwaną dalej „KRFK”) związanego z decyzją tego organu o wykluczeniu gwarancji depozytów A. Surmačsa, będącego wiceprezesem upadłego łotewskiego banku. Te pytania prejudycjalne w rzeczywistości dotyczą wykładni dwóch wyżej wymienionych pojęć „członka rady administracyjnej” i „kierownika”. Jakkolwiek nowa regulacja, o której mowa w dyrektywie 2014/49, nie przewiduje już

1 — Język oryginału: włoski.

2 — Dz.U. L 135, s. 5 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 6, t. 2, s. 252.

3 — Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie systemów gwarancji depozytów (Dz.U. L 173, s. 149).

4 — Zobacz w szczególności art. 20 i 21 dyrektywy 2014/49.

możliwości wykluczenia przez państwa członkowskie tych kategorii podmiotów z gwarancji depozytów, wykładnia wspomnianych pojęć ma jednak znaczenie natury systemowej, ponieważ regulacja gwarancji depozytów bankowych stanowi część jednolitego zbioru przepisów o usługach finansowych (single Rulebook) i jest jednym z elementów europejskiej unii bankowej⁵.

I – Ramy prawne

A – Prawo Unii

3. Z motywów pierwszego i drugiego dyrektywy 94/19 wynika, że poprzez ustanowienie systemów gwarancji depozytów bankowych we wszystkich państwach członkowskich i harmonizację – poczynając od najmniejszej sumy – stosownych gwarancji, dyrektywa ta miała wywołać harmonijny rozwój działalności instytucji kredytowych na obszarze całej Unii, znosząc wszelkie ograniczenia prawa przedsiębiorczości oraz swobody świadczenia usług, wzmacniając równocześnie stabilność systemu bankowego oraz ochronę oszczędzających⁶.

4. W tym celu art. 3 dyrektywy 94/19 stanowi, że każde państwo członkowskie czuwa nad utworzeniem na swoim terytorium jednego lub kilku systemów gwarancji depozytów. W myśl art. 7 ust. 1 i 1a tej dyrektywy państwa członkowskie, w przypadku gdyby depozyty były niedostępne, przewidują, by całość depozytów tego samego deponenta była pokryta do kwoty 100 000 EUR⁷.

5. System gwarancji depozytów ustanowiony w drodze dyrektywy 94/19 zawiera pewne wyjątki. Wynika to już z motywu szesnastego dyrektywy, który, chociaż z jednej strony stwierdza, że minimalny poziom pokrycia ustalony w tej dyrektywie nie powinien pozostawiać depozytów pozbawionych ochrony w nadmiernej ilości, to z drugiej strony precyzuje, że byłoby jednak niewłaściwe wyznaczać poziom ochrony, który w pewnych przypadkach mógłby wspierać niesolidne zarządzanie instytucjami kredytowymi.

6. Ponadto motyw osiemnasty wspomnianej dyrektywy w sprawie gwarancji depozytów przewiduje, że „jeżeli dane państwo członkowskie uważa, że niektóre kategorie depozytów lub deponentów, którzy wyraźnie muszą zostać nazwani, nie potrzebują szczególnej ochrony, powinno ono mieć możliwość wykluczenia ich z systemu zabezpieczenia oferowanego przez systemy gwarancji depozytowych”.

7. W tym kontekście, po pierwsze, art. 2 dyrektywy 94/19 wyłącza ze spłaty przez systemy gwarancji niektóre rodzaje depozytów⁸, a po drugie, art. 7 ust. 2 tej samej dyrektywy przyznaje państwom członkowskim możliwość przewidzenia, że niektórzy deponenti lub depozyty zostaną wykluczeni z zabezpieczenia.

5 — Jednolity, kompletny zbiór przepisów szczególnych w zakresie usług finansowych (single Rulebook), w skład którego wchodzi uregulowanie dotyczące gwarancji depozytów bankowych zawarte obecnie w dyrektywie 2014/49, stanowi w istocie jeden z trzech filarów europejskiej unii bankowej razem z jednolitym mechanizmem nadzorczym (Single Supervisory Mechanism) i jednolitym mechanizmem restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (Single Resolution Mechanism). W tym względzie odsyłam do motywów 11 i 12 rozporządzenia Rady (UE) nr 1024/2013 z dnia 15 października 2013 r., powierzającego Europejskiemu Bankowi Centralnemu szczególne zadania w odniesieniu do polityki związanej z nadzorem ostrożnościowym nad instytucjami kredytowymi (Dz.U. L 287, s. 63).

6 — Zobacz wyrok Niemcy/Parlament i Rada (C-233/94, EU:C:1997:231, pkt 13), a także s. 2 wyjaśnień do propozycji dyrektywy Rady w sprawie systemów gwarancji depozytów [COM(92) 188] (Dz.U. C 163, s. 6).

7 — Artykuł 7 został w ten sposób zmieniony poprzez art. 1 pkt 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/14/WE z dnia 11 marca 2009 r. zmieniającej dyrektywę 94/19/WE w sprawie systemów gwarancji depozytów w zakresie poziomu pokrycia i terminu spłaty (Dz.U. L 68, s. 3).

8 — Dokładniej rzecz ujmując, chodzi o depozyty, które instytucje kredytowe przyjmują w swym własnym imieniu i na swój własny rachunek, depozyty objęte zakresem definicji „środków własnych” oraz depozyty pochodzące z transakcji, w wyniku których wydano wyrok skazujący za przestępstwo prania brudnych pieniędzy.

8. Lista wyjątków, o których mowa w art. 7 ust. 2 dyrektywy 94/19, znajduje się w załączniku I do tej dyrektywy. W myśl pkt 7 wspomnianego załącznika I z zabezpieczenia mogą zostać wykluczone „depozyty członków rady administracyjnej, kierowników przedsiębiorstwa, wspólników osobiście odpowiedzialnych, osób posiadających co najmniej 5% kapitału instytucji kredytowej, osób, którym powierzono kontrolę dokumentów rachunkowych instytucji kredytowej i deponentów, którym powierzono podobne funkcje w innych spółkach tej samej grupy przedsiębiorstw”.

9. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE⁹, w art. 3 ust. 1 zawiera następujące definicje:

- „7) »organ zarządzający« oznacza organ lub organy instytucji, powołane zgodnie z przepisami krajowymi, które to organy są uprawnione do określania strategii, celów i ogólnego kierunku działań instytucji i które nadzorują i monitorują proces podejmowania decyzji przez kierownictwo, a w jego skład wchodzi osoby, które faktycznie kierują działalnością instytucji;
- 8) »funkcja nadzorcza organu zarządzającego« oznacza organ zarządzający działający w swojej roli nadzorowania i monitorowania procesu podejmowania decyzji przez kierownictwo;
- 9) »kadra kierownicza wyższego szczebla« oznacza osoby fizyczne pełniące funkcje wykonawcze w ramach instytucji, odpowiedzialne wobec organu zarządzającego za bieżące zarządzanie instytucją;

[...]”.

10. Wytyczne w sprawie oceny kwalifikacji członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje wydane przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego¹⁰ w rozumieniu art. 16 rozporządzenia (UE) 1093/2010¹¹ (zwane dalej „wytycznymi Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego”) zawierają w tytule I ust. 2 następujące definicje:

- „a) »organ zarządzający« oznacza organ zarządzający (lub organy zarządzające) instytucji kredytowej, łączący funkcję nadzorczą i zarządczą, który ma ostateczne kompetencje decyzyjne i jest upoważniony do wytyczania strategii, celów oraz ogólnego kierunku tej instytucji kredytowej;
- b) »organ zarządzający pełniący funkcję nadzorczą« oznacza organ zarządzający sprawujący funkcję nadzorczą, który nadzoruje i monitoruje wydawanie decyzji zarządczych;
- c) »członek« oznacza proponowanego lub mianowanego członka organu zarządzającego;
- d) »osoby pełniące najważniejsze funkcje« oznaczają pracowników, którzy z racji zajmowanych stanowisk mają znaczący wpływ na kierunek instytucji kredytowej, ale nie są członkami organu zarządzającego. Osoby pełniące najważniejsze funkcje mogą być dyrektorami znaczących linii biznesowych, oddziałów na terenie EOG, jednostek zależnych w państwach trzecich lub komórek wsparcia i kontroli wewnętrznej”.

9 — Dz.U. L 176, s. 338.

10 — ABE/GL/2012/06 z dnia 22 listopada 2012 r. (https://www.eba.europa.eu/documents/10180/106695/EBA_2012_00220000_PL_COR.pdf).

11 — Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 listopada 2010 r., które ustanawia Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (Europejski Urząd Nadzoru), zmienione decyzją nr 716/2009/WE i uchylające decyzję Komisji 2009/78/WE (Dz.U. L 331, s. 12).

B – Prawo łotewskie

11. System gwarancji depozytów na Łotwie jest uregulowany w Noguldijumu garantiju likums (łotewskiej ustawie o gwarancji depozytów) transponującej do łotewskiego porządku prawnego dyrektywę 94/19/WE.

12. Artykuł 3 ust. 1 tej ustawy określa wysokość gwarantowanego odszkodowania u jednego depozytariusza, która jest równa wartości gwarantowanego depozytu, nie więcej niż 100 000 EUR.

13. W art. 17 tej samej ustawy wymienione są natomiast przypadki wykluczenia z wypłaty gwarantowanego odszkodowania. W myśl ust. 4 tego artykułu, w wersji obowiązującej od dnia 19 czerwca 2009 r., gwarantowanego odszkodowania nie wypłaca się w przypadku „depozytów utworzonych przez akcjonariuszy depozytariusza posiadających w nim znaczący udział, przez członków lub prezesa rady nadzorczej lub zarządu, dyrektora służby audytu wewnętrznego, audytora spółki, a także innych pracowników depozytariusza, którzy zajmują się planowaniem jego działalności, zarządzaniem tą działalnością i jej kontrolowaniem oraz są za nią odpowiedzialni”.

II – Stan faktyczny, postępowanie główne i pytania prejudycjalne

14. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez sąd odsyłający wpisuje się w ramy postępowania wszczętego na skutek ogłoszenia upadłości łotewskiego banku Latvijas Krājbanka. Decyzją z dnia 21 listopada 2011 r. KRFK ogłosiła zawieszenie świadczenia usług finansowych przez Latvijas Krājbanka, a także odwołanie członków rady nadzorczej i zarządu.

15. W tamtym czasie skarżący w postępowaniu przed sądem odsyłającym Andrejs Surmačs zajmował w banku stanowisko wiceprezesa do spraw prawa międzynarodowego i finansowego. Z uwagi na to decyzją z dnia 5 stycznia 2012 r., zgodnie z art. 17 ust. 4 łotewskiej ustawy o gwarancji depozytów, KRFK odmówiła A. Surmačsowi jako pracownikowi depozytariusza zajmującemu się planowaniem jego działalności, zarządzaniem i kontrolowaniem działalności tej instytucji wypłaty gwarantowanego odszkodowania.

17. A. Surmačs zaskarżył decyzję KRFK do Administratīvā apgabaltiesa (okręgowego sądu administracyjnego), twierdząc, że zajmowane przez niego stanowisko było w rzeczywistości jedynie stanowiskiem honorowym bez jakichkolwiek uprawnień decyzyjnych, żądając zatem zobowiązania KRFK do uznania go za osobę, której przysługuje prawo do gwarantowanego odszkodowania.

18. Wyrokiem z dnia 24 kwietnia 2013 r. Administratīvā apgabaltiesa oddalił jednak żądania A. Surmačsa. Sąd ten uznał po pierwsze, że ze względu na znaczenie tytułu „wiceprezes” w języku łotewskim należy przyjąć, że osoba pełniąca takie stanowisko powinna być uważana za pracownika posiadającego funkcje kierownicze. Powyższy wniosek w rozpatrywanym przypadku potwierdza fakt, że A. Surmačs podlegał bezpośrednio osobie zajmującej najwyższe stanowisko w instytucji kredytowej, czyli prezesowi zarządu. Po drugie, Administratīvā apgabaltiesa stwierdził, że w klasyfikacji zawodowej wykazu stanowisk pracy stanowisko Surmačsa mieści się w grupie „dyrektorów zarządzających i członków kierownictwa przedsiębiorstw”, do których podstawowych obowiązków między innymi należą definiowanie i ustalanie głównych kierunków działalności przedsiębiorstwa oraz planowanie tej działalności, zarządzanie nią i jej koordynowanie. Po trzecie, sąd ten stwierdził, że zakres odpowiedzialności wskazany w opisie stanowiska A. Surmačsa pozwalał uznać, że zadania mu powierzone obejmowały kierowanie i strukturyzację działalności instytucji kredytowej w odniesieniu

do jej operacji międzynarodowych oraz innych operacji finansowych ważnych dla tej instytucji¹². W związku z powyższym, chociaż stanowisko A. Surmačsa nie zaliczało się do stanowisk upoważniających do podpisywania dokumentów, Administratīvā apgabaltiesa uznał, że bez wątpienia, zgodnie z uprawnieniami wiążącymi się ze stanowiskiem, skarżący miał możliwość wywierania wpływu na działalność instytucji kredytowej.

19. Od wyroku Administratīvās apgabaltiesa A. Surmačs wniósł do sądu odsyłającego skargę kasacyjną, podnosząc, że sąd pierwszej instancji nie zbadał istoty treści obowiązków i zakresu odpowiedzialności związanych z jego stanowiskiem oraz że zastosował łotewską ustawę, bez uwzględnienia dyrektywy 94/19, a w szczególności pkt 7 załącznika I do niej. Sąd odsyłający twierdzi, że w skardze podniesiono pewne wątpliwości związane z wykładnią dyrektywy 94/19.

20. Po pierwsze, sąd ten zastanawia się, czy listę osób związanych z instytucją, którym można odmówić prawa do gwarantowanego odszkodowania w rozumieniu pkt 7 załącznika I do dyrektywy 94/19, należy uważać za wyczerpującą.

21. Po drugie, sąd odsyłający zastanawia się, czy wykluczenie z prawa do gwarantowanego odszkodowania, o którym mowa w pkt 7 załącznika I do dyrektywy 94/19, jest możliwe wyłącznie wobec osób, które są odpowiedzialne za działalność instytucji kredytowej jako całości, czy też jest ono dopuszczalne również wobec osób, których zakres odpowiedzialności jest ograniczony do konkretnej funkcji lub do specyficznej dziedziny działalności depozytariusza. Zdaniem sądu odsyłającego w drugim przypadku byłoby zatem konieczne wyjaśnienie, czy należy uwzględniać zakres tej dziedziny działalności, czy też funkcji osoby w znaczeniu, że, mając na uwadze ratio legis rozpatrywanego przepisu, wypłaty gwarantowanego odszkodowania można by odmówić wyłącznie osobom, których działania mogą mieć istotny wpływ na wyniki działalności instytucji kredytowej, a w konsekwencji przyczynić się do niedostępności depozytów lub ją spowodować.

22. Po trzecie, zdaniem sądu odsyłającego, w celu stosowania wykluczenia podmiotów wskazanych w pkt 7 załącznika I do dyrektywy 94/19, należy wyjaśnić, czy jest konieczne, by na pracowniku spoczywała pełna odpowiedzialność w związku z powierzonymi mu obszarami działalności, czy też jest wystarczające, by miał on samą możliwość wywierania większego lub mniejszego wpływu na ukierunkowanie tego obszaru. W tym drugim przypadku należałoby określić podstawowe kryteria, w oparciu o które byłoby możliwe ustalenie, czy wpływ wywierany przez pracownika na działalność instytucji kredytowej jest wystarczająco istotny, aby uznać go za „kierownika” w rozumieniu tego przepisu, jak również, czy mają znaczenie w tym celu jedynie obowiązki i prawa związane z zajmowanym przez pracownika stanowiskiem, wymienione w zawodowym opisie jego stanowiska lub czy równie istotny, w świetle rozpatrywanych okoliczności, może okazać się rzeczywisty wpływ, także o charakterze nieformalnym, wywierany na działalność instytucji kredytowej przez pracownika, o którym mowa.

23. Mając na uwadze powyższe rozważania, sąd odsyłający postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi trzema pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy pkt 7 załącznika I do dyrektywy 94/19/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 1994 r. w sprawie systemów gwarancji depozytów należy interpretować w ten sposób, że ustanowione w nim wyliczenie osób, które należy uważać za powiązane z instytucją kredytową i którym należy odmówić wypłaty gwarantowanego odszkodowania, jest wyliczeniem wyczerpującym?

12 — Bardziej szczegółowo taki opis wskazywał, że głównym zakresem odpowiedzialności przypisanym do stanowiska wiceprezesa było planowanie, koordynowanie i nadzorowanie świadczenia pomocy prawnej w odniesieniu do operacji banku dotyczących prawa finansowego oraz operacji międzynarodowych; strukturyzacja, zarządzanie i ustanawianie gwarancji prawnych na międzynarodowe operacje finansowe, na inne operacje finansowe ważne dla banku, jak również dla nowych produktów finansowych banku; doradztwo radzie nadzorczej i zarządowi banku w kwestiach prawa finansowego i wydawanie istotnych opinii; sporządzanie opinii prawnych w szczególnie złożonych kwestiach prawnych.

- 2) Czy za kierownika instytucji kredytowej lub jedną z innych osób wymienionych w pkt 7 załącznika I do dyrektywy 94/19 należy uznać osobę, która zgodnie z opisem stanowiska ma prawo planowania, koordynowania i nadzorowania określonej dziedziny działalności instytucji kredytowej lub sprawowania określonej funkcji, lecz nie w odniesieniu do działalności instytucji kredytowej jako całości, i która nie ma możliwości wydawania poleceń lub podejmowania decyzji wiążących dla innych osób? Czy należy w tym zakresie brać pod uwagę, co obejmuje dana dziedzina działalności instytucji kredytowej lub dana funkcja?
- 3) Czy pkt 7 załącznika I do dyrektywy 94/19 należy interpretować w ten sposób, że państwo członkowskie może odmówić wypłaty gwarantowanego odszkodowania osobie, która – zgodnie z zakresem uprawnień i obowiązków na danym stanowisku zawartym w opisie tego stanowiska – nie może być uznana za kierownika, ale faktycznie ma wpływ na decyzje osób kierujących instytucją kredytową lub osób osobiście odpowiedzialnych za tę instytucję? Czy w tym kontekście może mieć znaczenie wpływ o charakterze wyłącznie nieformalnym, wynikający z autorytetu, kompetencji lub wiedzy takiej osoby w odniesieniu do działalności instytucji kredytowej?”.

III – Postępowanie przed Trybunałem

24. Postanowienie odsyłające wpłynęło do sekretariatu Trybunału w dniu 18 marca 2014 r. Pisemne uwagi przedstawili A. Surmačs, rząd łotewski, a także Komisja.

IV – Ocena prawna

A – W przedmiocie pierwszego pytania prejudycjalnego

25. Poprzez pierwsze pytanie prejudycjalne sąd odsyłający stara się w istocie ustalić, czy lista zawarta w pkt 7 załącznika I do dyrektywy 94/19 wskazująca pewne kategorie deponentów, względem których państwa członkowskie mogą wykluczyć zabezpieczenie depozytów w przypadku ich niedostępności, ma charakter wyczerpujący, bądź czy państwa członkowskie mogą rozszerzyć zakres stosowania tych wykluczeń na inne podmioty niewymienione na tej liście.

26. Różne czynniki przemawiają moim zdaniem za przyjęciem restrykcyjnego podejścia w odniesieniu do listy deponentów wskazanej w pkt 7 załącznika I do dyrektywy 94/19.

27. Po pierwsze, należy zaznaczyć, że – jak wynika wyraźnie z wyjaśnień towarzyszących propozycji dyrektywy przedstawionej przez Komisję, na podstawie której przyjęto następnie dyrektywę 94/19 – „lista podana w załączniku I jest wyczerpująca oraz że państwa członkowskie mogą wykluczyć z gwarancji jedynie instytucje i osoby tam wymienione, podczas gdy każde inne wykluczenie sprzeciwia się dyrektywie”¹³.

28. Po drugie, art. 7 ust. 2 dyrektywy 94/19 i załącznik I do tej dyrektywy, do którego przepis ten odsyła, należy interpretować w świetle motywu osiemnastego dyrektywy, przypomnianego w pkt 7 niniejszej opinii, który niewątpliwie odnosi się do wyjątków przewidzianych w tym przepisie. Z tego motywu wynika, że państwa członkowskie mogą wykluczyć z zabezpieczenia oferowanego przez systemy gwarancji depozytów pewne kategorie *wyraźnie nazwanych* depozytów lub deponentów.

13 — Zobacz s. 18 wyjaśnień do propozycji dyrektywy, wspomnianych w przypisie 6 powyżej.

29. Tymczasem wspomniany motyw nie wskazuje wprost, że lista depozytów i deponentów zawarta w załączniku I do dyrektywy 94/19 jest wyczerpująca. Niemniej jednak z okoliczności, iż muszą być oni „wyróżnie nazwani”, należy wyciągnąć wniosek, że państwa członkowskie, w przypadku gdy decydują się na wykluczenie niektórych kategorii depozytów lub depozytariuszy ze stosowania zabezpieczenia, muszą wskazać w swoich wewnętrznych uregulowaniach kategorie depozytów i depozytariuszy, do których w sposób wyczerpujący wykluczenie¹⁴ to znajduje zastosowanie. Okoliczność, że lista wykluczeń musi być uregulowana w prawodawstwie krajowym transponującym dyrektywę 94/19 w sposób wyczerpujący, moim zdaniem przemawia jasno za wykładnią, w myśl której państwa członkowskie nie mogą odstąpić od typologii depozytów i depozytariuszy, dla których ta sama dyrektywa ustanawia możliwe wykluczenie z zabezpieczenia, i nie mogą rozszerzyć podmiotowego zakresu tego wykluczenia.

30. Po trzecie, należy zauważyć, że – jak zaznaczono – dyrektywa 94/19 przewiduje stworzenie w państwach członkowskich jednego lub kilku systemów gwarancji depozytów, realizując podwójny cel zniesienia wszelkich ograniczeń prawa przedsiębiorczości i swobody świadczenia usług oraz ochrony oszczędzających i wzmocnienia stabilności systemu bankowego.

31. Artykuł 7 ust. 2 dyrektywy 94/19 przyznaje państwom członkowskim możliwość wykluczenia lub ograniczenia wyżej wymienionego zabezpieczenia w stosunku do niektórych deponentów lub depozytów wskazanych w załączniku I do tej dyrektywy. Przepis ten stanowi zatem odstępstwo od instytucji gwarancji depozytów przewidzianej w dyrektywie 94/19. W odróżnieniu od art. 2 tej dyrektywy, który ustanawia pewne obowiązkowe wyjątki, art. 7 ust. 2 dyrektywy 94/19 pozostawia państwom członkowskim prawo wyboru w kwestii celowości ustanowienia wyjątków od zabezpieczenia względem deponentów wymienionych w załączniku I.

32. Tymczasem zgodnie z kryterium interpretacyjnym stosowanym systematycznie przez Trybunał w jego linii orzeczniczej zwolnienia, odstępstwa czy wyjątki od zasady lub reguły o zasięgu ogólnym, usankcjonowane prawodawstwem Unii, podlegają wykładni zawężającej¹⁵.

33. Zgodnie z tym kryterium interpretacyjnym, jako że przepis, który przyznaje państwom członkowskim możliwość wykluczenia lub ograniczenia zabezpieczenia oferowanego przez systemy gwarancji depozytów, stanowi odstępstwo od systemu gwarancji stworzonego w myśl tej dyrektywy, podlega on wykładni zawężającej.

34. Z powyższych rozważań wynika zatem moim zdaniem, że listę deponentów wskazanych w pkt 7 załącznika I do dyrektywy 94/19 należy interpretować w ten sposób, że państwa członkowskie nie mogą rozszerzać zakresu odstępstw od gwarancji depozytów na podmioty, które nie są wymienione wśród deponentów nią objętych.

35. Jak jednak zostanie lepiej wyjaśnione w ramach analizy drugiego i trzeciego pytania prejudycjalnego, pojęcia, o których mowa w pkt 7 załącznika I do dyrektywy 94/19, a szczególnie w odniesieniu do sprawy zawisłej przed sądem odsyłającym, pojęcia „członka rady administracyjnej” i „kierownika” stanowią pojęcia prawa Unii, które należy rozumieć w sposób funkcjonalny. Należy je zatem skoordynować z pojęciami stosowanymi w prawie krajowym każdego z państw członkowskich, a także w praktyce handlowej. W tym znaczeniu wykluczenie z zabezpieczenia może znajdować zastosowanie do podmiotów zajmujących stanowiska, których nazwa w prawodawstwie krajowym lub w praktyce handlowej jest odmienna od terminów „członka rady administracyjnej” czy „kierownika”,

14 — W przypadku gdy różne wersje językowe motywu osiemnastego mogłyby budzić wątpliwości odnośnie do odmiennych interpretacji, z lektury motywu osiemnastego dyrektywy 94/19 w wersji niemieckiej, którą proponuję, wynika moim zdaniem szczególnie jasno, że kategorie depozytów i deponentów *muszą być wyróżnie wymienione* („ausdrücklich genannt werden müssen”), oczywiście w uregulowaniach krajowych transponujących dyrektywę. Wersja niderlandzka stosująca terminologię „in een limitatieve lijst vermelden” potwierdza taką interpretację.

15 — Zobacz podobnie wyroki: *Honyvem Informazioni Commerciali*, C-465/04, EU:C:2006:199, pkt 24; *Pfeiffer i in.*, od C-397/01 do C-403/01, EU:C:2004:584, pkt 52, i przytoczone tam orzecznictwo.

pod warunkiem, że można uznać, iż funkcje faktycznie pełnione mogą być objęte zakresem definicji takich pojęć. Wykluczenie z gwarancji nie będzie mogło zostać rozszerzone na podmioty, których takie pojęcia nie obejmują funkcjonalnie. Na sądzie krajowym spoczywa zadanie przeprowadzenia analizy zmierzającej do ustalenia, czy podmiot, niezależnie od nazwy zajmowanego przez niego stanowiska, jest objęty zakresem pojęć „członka rady administracyjnej” lub „kierownika”.

36. Podmiot, który w świetle prawa krajowego lub zgodnie z krajowymi praktykami handlowymi albo praktykami danej instytucji kredytowej, sprawuje na przykład, jak w sprawie zawisłej przed sądem odsyłającym, stanowisko wiceprezesa, może być objęty zakresem zastosowania wykluczenia z ochrony przewidzianej w drodze dyrektywy 94/19, jeżeli, z punktu widzenia funkcjonalnego, można uznać, że jego stanowisko wchodzi w zakres pojęć „członka rady administracyjnej” czy „kierownika” w rozumieniu wspomnianej dyrektywy.

37. Reasumując, na pierwsze pytanie prejudycjalne przedstawione przez Augstākā tiesa należy odpowiedzieć, że lista, o której mowa w pkt 7 załącznika I do dyrektywy 94/19, jest wyczerpująca w takim sensie, iż uregulowania krajowe nie mogą rozszerzać zakresu stosowania wykluczenia z gwarancji depozytów na podmioty, które, niezależnie od nazwy piastowanego przez nie stanowiska, mieszczą się pod względem funkcjonalnym w zakresie pojęć przewidzianych w takim wykazie.

B – W przedmiocie pytań prejudycjalnych drugiego i trzeciego

38. Poprzez pytania prejudycjalne drugie i trzecie, które można moim zdaniem rozpatrywać łącznie, sąd odsyłający stara się w istocie dowiedzieć od Trybunału, jaki jest poziom i zakres odpowiedzialności osób stanowiących kadrę wyższego szczebla instytucji kredytowej, by osoby te mogły zostać uznane za podmioty, do których znajduje zastosowanie wykluczenie z gwarancji depozytów przewidziane w pkt 7 załącznika I do dyrektywy 94/19. Sąd odsyłający zadaje szereg szczególnych pytań, które w jego opinii mają decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia zawisłej przed nim sprawy, w odniesieniu do rozszerzenia przedmiotowego poziomu i zakresu tej odpowiedzialności, jak również do sposobu, w jaki ta odpowiedzialność winna zostać ustalona.

39. Na wstępie należy zaznaczyć, chociaż sąd odsyłający nie stwierdza tego w sposób wyraźny, że z treści pytań prejudycjalnych i z akt sprawy wynika, iż należy rozumieć, że spośród różnych kategorii deponentów, o których mowa w pkt 7 załącznika I do dyrektywy 94/19, pytania prejudycjalne drugie i trzecie ograniczają się w swym zakresie do wykładni wyłącznie kategorii „członka rady administracyjnej” i „kierownika”. Inne kategorie deponentów wymienione w pkt 7 załącznika I do dyrektywy 94/19 są bowiem nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy zawisłej przed sądem odsyłającym.

40. Tymczasem ani załącznik I do dyrektywy 94/19, ani żaden inny przepis tej dyrektywy nie ustalają znaczenia pojęć „członka rady administracyjnej” czy „kierownika”. W takich okolicznościach należy dokonać wykładni tych dwóch pojęć, która umożliwi wyjaśnienie ich znaczenia i zakresu.

41. W tym względzie należy przede wszystkim zauważyć, że w drodze dyrektywy 94/19 prawodawca Unii, opierając się na zasadzie minimalnej harmonizacji przepisów¹⁶, zamierzał zharmonizować zasadnicze elementy systemów gwarancji depozytów¹⁷, w tym reżim wyjątków od zabezpieczenia w odniesieniu do pewnych kategorii deponentów, do których zaliczają się kategorie deponentów wymienione w pkt 7 załącznika I do wspomnianej dyrektywy.

¹⁶ — Zobacz motyw 6 dyrektywy 2014/49.

¹⁷ — Zobacz motyw dziewiąty dyrektywy 94/19.

42. Ponadto należy przypomnieć, że zgodnie z orzecznictwem Trybunału, z konieczności zapewnienia zarówno jednolitego stosowania prawa Unii, jak i z zasady równości wynika, że treści przepisu prawa Unii, który nie zawiera wyraźnego odesłania do prawa państw członkowskich, dla określenia jego znaczenia i zakresu należy zwykle nadać w całej Unii autonomiczną i jednolitą wykładnię¹⁸.

43. Z powyższych rozważań wynika, że pojęcia „członka rady administracyjnej” i „kierownika”, o których mowa w pkt 7 załącznika I do dyrektywy 94/19, posiadają wymiar autonomiczny właściwy prawu Unii i niekoniecznie odpowiadają one znaczeniom przyjętym w prawie krajowym.

44. Jeżeli chodzi o pojęcia prawa Unii, w celu dokonania ich wykładni, należy, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, uwzględnić nie tylko brzmienie odpowiedniego przepisu, w którym pojęcie to figuruje, lecz również kontekstu, w który się ono wpisuje, oraz celów uregulowania, którego stanowi ono część¹⁹. Również geneza przepisu prawa Unii może dostarczyć informacji istotnych do jego interpretacji²⁰.

45. Po pierwsze, w przedmiocie wykładni literalnej dwóch rozpatrywanych pojęć należy zauważyć, że w języku włoskim słowo „amministratore” (członek rady administracyjnej) odnosi się do uprawnień/funkcji administracyjnych i może być rozumiany w potocznej mowie prawniczej jako termin wskazujący na członka zarządu spółki. Słowo „dirigente” (kierownik) natomiast odnosi się do uprawnień/funkcji kierowniczych i wskazuje, w sposób ogólny, pracownika, do którego funkcji należy głównie kierowanie przedsiębiorstwem.

46. Jednakże zarówno termin „członek rady administracyjnej”, jak i termin „kierownik” mogą mieć rozmaite znaczenia w różnych językach Unii. W tej kwestii na przykład rząd łotewski podkreślił w swoich uwagach, że termin stosowany w łotewskiej wersji dyrektywy 94/19 na określenie „kierownika”, a mianowicie „vadītājs”, ma szerszy zakres od odpowiadających mu terminów stosowanych w wersji angielskiej (manager) i francuskiej (dirigeants).

47. Z powyższego wynika, moim zdaniem, czyniąc dalszą analizę tekstu niepotrzebną, że wykładnia literalna tych dwóch terminów nie może dostarczyć rozstrzygającej odpowiedzi dotyczącej ich zakresu. Należy zatem przystąpić do przeprowadzenia wykładni teleologicznej i systemowej przepisu zawierającego te dwa pojęcia, uwzględniając jej genezę.

48. Co się tyczy wykładni teleologicznej rozpatrywanego przepisu, z motywu osiemnastego dyrektywy wynika, że wzgląd uzasadniający przysługujące państwom członkowskim prawo do wykluczenia niektórych deponentów z zabezpieczenia oferowanego przez systemy gwarancji depozytów, stanowi okoliczność, iż te depozyty czy deponenti nie potrzebują szczególnej ochrony. Ponadto z propozycji Komisji, na podstawie której została następnie przyjęta dyrektywa 94/19, wynika, że u podstaw wprowadzenia omawianych wykluczeń leżał zamysł, aby nie zapewniać gwarancji depozytów podmiotom, co do których byłoby trudno uznać, iż zasługują na ochronę z uwagi na niewystarczające kompetencje czy też doinformowanie²¹.

49. Ponadto z motywu szesnastego dyrektywy 94/19, wspomnianego w pkt 6 niniejszej opinii, wynika również, że prawodawca uznał w 1994 r., że minimalny poziom zabezpieczenia uregulowany w dyrektywie nie powinien zapewniać poziomu ochrony sprzyjającego niesolidnemu zarządzaniu instytucjami kredytowymi. Jak podkreśliła Komisja, motyw ten zwraca uwagę na fakt, że ewentualne wykluczenie pewnych kategorii podmiotów, a w szczególności kadry zarządzającej instytucjami kredytowymi, w kontekście dyrektywy 94/19, jest powiązane z celem unikania konfliktów o charakterze moralnym. Podstawowym zamysłem było, iż członkowie rady administracyjnej czy

18 — Zobacz wyrok Deckmyn i Vrijheidsfonds, C-201/13, EU:C:2014:2132, pkt 14 i przytoczone tam orzecznictwo.

19 — Zobacz wyrok Circul Globus București, C-283/10, EU:C:2011:772, pkt 32. W tym samym zakresie zob. także wyroki: Partena, C-137/11, EU:C:2012:593, pkt 56; Koushkaki C-84/12, EU:C:2013:862, pkt 34 i przytoczone tam orzecznictwo.

20 — Zobacz wyrok Inuit Tapiriit Kanatami i in./Parlament i Rada, C-583/11 P, EU:C:2013:625, pkt 50.

21 — Zobacz s. 18 wyjaśnień do propozycji dyrektywy wspomnianych w przypisie 6 powyżej.

kierownicy instytucji kredytowych, którzy mogliby liczyć na to, że w razie problemów związanych z działalnością banku ich depozyty będą w każdym przypadku chronione, choćby tylko do ograniczonej sumy, mogliby być skłonni do podejmowania decyzji bardziej ryzykownych, a więc potencjalnie szkodliwych dla instytucji kredytowej²².

50. W tym względzie muszę jednak zauważyć, że chociaż oczywiście jest prawdą, że podstawowym uzasadnieniem wyboru prawodawcy w 1994 r. było uregulowanie wykluczenia z gwarancji depozytów członków rady administracyjnej i kierowników instytucji kredytowych – to wydaje się, że prawodawca w 2014 r., w nowej dyrektywie 2014/49, postanowił zaprzestać realizacji tego celu. Ów nowy akt normatywny nie zawiera już bowiem ani wykluczenia z gwarancji tych kategorii deponentów, ani nie wskazuje w swoich motywach na konieczność realizacji tego celu. W tym kontekście, jakkolwiek dyrektywa 2014/49 nie znajduje oczywiście zastosowania *ratione temporis* do sprawy zawisłej przed sądem odsyłającym, uważam, że okoliczność, iż cel ten nie został już więcej wskazany w nowej dyrektywie, pozwala sądzić, że w systemie Unii cel ów, nawet przed przyjęciem dyrektywy 2014/49, nie był realizowany w sposób szczególnie istotny.

51. Jeżeli chodzi o wykładnię systemową, uregulowanie dotyczące systemów gwarancji depozytów powinno być jednak uważane za jeden z elementów systemu Unii związanego z bankami i innymi instytucjami finansowymi²³. W szczególności uregulowanie to stanowi obecnie jeden z elementów europejskiej unii bankowej²⁴. Z drugiej strony już dyrektywa 94/19 wpisywała się w szersze ramy prawne, co zostało potwierdzone przez odwołania do różnych, innych dyrektyw zawartych w niektórych z jej motywów²⁵. Wykładnia pojęć „członka rady administracyjnej” i „kierownika” musi zatem uwzględniać system normatywny, którego część one stanowią²⁶. Okoliczność, że pewne przepisy tego systemu normatywnego nie obowiązywały jeszcze w momencie wystąpienia okoliczności faktycznych sprawy w postępowaniu głównym, nie stoi moim zdaniem na przeszkodzie dla posłużenia się tymi przepisami jako instrumentem interpretacyjnym.

52. Wydaje mi się, że analiza regulacji Unii w przedmiocie instytucji kredytowych pokazuje, że dwa rodzaje stanowisk porównywalnych ze stanowiskiem „członka rady administracyjnej” i „kierownika” w świetle dyrektywy 94/19 uważa się za wymagające unormowania. Tak oto po pierwsze uregulowanie Unii zawiera pewne przepisy dotyczące organów zarządzających w instytucjach kredytowych, zarówno w zakresie ich funkcji związanej z rzeczywistym zarządzaniem, jak też nadzorem i kontrolą. Po drugie wspomniane uregulowanie dotyczy również podmiotów, które, nie będąc członkami organów zarządzających instytucji kredytowych, zajmują w nich kluczowe role w zakresie zarządzania, ponosząc za swoje działania odpowiedzialność przed organem zarządzającym.

53. I właśnie w tym znaczeniu w dyrektywie 2013/36 przewidziano szczególne przepisy dotyczące zarówno organów zarządzających, jak też podmiotów, wchodzących w ich skład, noszących nazwę „kadra kierownicza wyższego szczebla”²⁷. Dyrektywa ta na przykład normuje zasady zarządzania, które znajdują zastosowanie zarówno względem organu zarządzającego, jak też do kadry kierowniczej wyższego szczebla²⁸. Dyrektywa ta stanowi również, tytułem przykładu, że w przypadku projektu nabycia znacznego pakietu akcji danej instytucji kredytowej właściwe organy muszą dokonać oceny,

22 — Zobacz w tej kwestii także rozważania zawarte w pkt 167 wyroku Trybunału EFTA z dnia 28 stycznia 2013 r. w sprawie E-16/11 Urząd Nadzoru EFTA przeciwko Islandii, *Report of the EFTA Court*, 2013, pkt 4.

23 — Zobacz ww. w przypisie 22 wyrok Trybunału EFTA w sprawie Urząd Nadzoru EFTA przeciwko Islandii, , pkt 128; a także wyrok Trybunału EFTA w sprawie E-17/11 Aresbank S.A. przeciwko Landsbankinn hf., Fjármálaeftirlitið i Islandii, *Report of the EFTA Court*, 2013, s. 916, pkt 86–95.

24 — Zobacz pkt 3 i przypis 5 powyżej.

25 — Zobacz na przykład motyw piąty i szósty dyrektywy 94/19.

26 — W tym względzie należy zauważyć, że pkt 4 załącznika I do dyrektywy 97/9/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 marca 1997 r. w sprawie systemów rekompensat dla inwestorów (Dz.U. L 84, s. 22 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 6, t. 2, s. 311) ustanawia wyjątek identyczny z wyjątkiem przewidzianym w pkt 7 załącznika I do dyrektywy 94/19.

27 — Zobacz art. 3 ust. 1 pkt 9 ww. w pkt 10 dyrektywy 2013/36.

28 — Zobacz na przykład komisję do spraw nominacji uregulowaną w art. 88 ust. 2 dyrektywy 2013/36.

w celu zapewnienia należytego i ostrożnego zarządzania instytucją kredytową, której dotyczy ten projekt nabycia, między innymi, wymogów związanych z reputacją, wiedzą, umiejętnościami i doświadczeniem zarówno członków organu zarządzającego, jak i członków kadry kierowniczej wyższego szczebla, które będą kierować działalnością instytucji kredytowej w wyniku planowanego nabycia²⁹.

54. Podobnie Europejski Urząd Nadzoru Bankowego przewidział kryteria i procedury, których instytucje kredytowe i właściwe organy zobowiązane są przestrzegać, dokonując oceny kompetencji proponowanych i mianowanych członków, organu zarządzającego instytucji kredytowej w zakresie jego funkcji zarządzania i nadzoru, a które dotyczą także oceny „osób pełniących najważniejsze funkcje” zgodnie z określeniem zawartym w wytycznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego.

55. W takim kontekście normatywnym i w świetle ustaleń zawartych zarówno w art. 3 ust. 1 pkt 7, 8 i 9 dyrektywy 2013/36, jak i w wytycznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego, uważam, że są objęci członkowie organów spółki instytucji kredytowych powołani do prowadzenia działalności polegającej na zarządzaniu nią lub nadzorze nad nią³⁰. Taka definicja pojęcia „członka rady administracyjnej” wydaje mi się być zgodna z pojęciem członka organu zarządzającego przyjętym w dyrektywie 2013/36 i w wytycznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego.

56. Z tych samych powodów można moim zdaniem uważać, że definicją pojęcia „kierownika” są objęci członkowie personelu instytucji kredytowej, którzy, mimo że nie są członkami organu zarządzającego, pełnią zasadnicze role w bieżącym zarządzaniu instytucją kredytową, mając możliwość wywierania znaczącego wpływu na kierowanie tą instytucją, i ponoszą bezpośrednią odpowiedzialność za te działania przed organem zarządzającym. Taka definicja pojęcia „kierownika” wydaje mi się być zgodna zarówno z pojęciem „kadry kierowniczej wyższego szczebla”, o którym mowa w dyrektywie 2013/36, jak i z pojęciem „osób pełniących najważniejsze funkcje” w rozumieniu wytycznych Europejskiego Urzędu Nadzoru.

57. Powyższe definicje są zresztą zgodne z celami wytycznymi przez prawodawcę w 1994 r., które zostały wskazane w pkt 48 i 49.

58. Niemniej jednak to na sądzie krajowym będzie spoczywać zadanie oceny w tym konkretnym przypadku, przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy, czy można uznać, że podmiot związany z instytucją kredytową jest objęty jedną z dwóch wyżej wymienionych kategorii.

59. Po przeprowadzeniu analizy definicji dwóch omawianych pojęć, na tym etapie można na ich podstawie udzielić dokładnej odpowiedzi na pytania szczególne przedstawione przez sąd odsyłający. Pytania te dotyczą po pierwsze rozszerzenia przedmiotowego zakresu odpowiedzialności, która musi spoczywać na pracowniku instytucji kredytowej, aby mógł on zostać zakwalifikowany jako kierownik w rozumieniu dyrektywy 94/19, i po drugie, poziomu i zakresu tej odpowiedzialności, a także konkretnych okoliczności, pozwalających na ustalenie tejże odpowiedzialności.

60. W odniesieniu do rozszerzenia przedmiotowego zakresu odpowiedzialności sąd odsyłający zastanawia się przede wszystkim, czy należy uznać, że odpowiedzialność obejmuje całą działalność instytucji kredytowej, czy też wystarcza, by pracownik był odpowiedzialny za jedną gałąź działalności tej instytucji. W tym drugim przypadku sąd odsyłający zastanawia się, czy znaczenie ma, co owa gałąź działalności obejmuje.

29 — Zobacz art. 23 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2013/36.

30 — W tym względzie można także zauważyć, jak w zaleceniu Komisji 2004/913/WE z dnia 14 grudnia 2004 r. w sprawie systemu wynagrodzeń dyrektorów spółek notowanych na rynku regulowanym (Dz.U. L 385, s. 55), że „dyrektor” jest określany jako „członek organu administracji, zarządzania czy nadzoru nad spółkami notowanymi na rynku regulowanym”. Zobacz szczególnie pkt 2.1 tego zalecenia.

61. Na podstawie definicji kierownika przyjętej w pkt 56 powyżej uważam, że aby podmiot mógł zostać zakwalifikowany jako taki, nie jest konieczne, by zakres odpowiedzialności powiązanej z zajmowanym przez niego stanowiskiem obejmował działalność instytucji kredytowej w całości. Do wywierania przez podmiot znaczącego wpływu na kierowanie instytucją kredytową może być w istocie, moim zdaniem, wystarczające, by podmiot ten był odpowiedzialny za daną gałąź działalności tej instytucji, która jednak powinna odgrywać istotne znaczenie w ramach ogólnej działalności instytucji. Jest więc oczywiste, że możliwość wywierania znaczącego wpływu na kierowanie instytucją kredytową będzie zależała od rodzaju i znaczenia gałęzi danej działalności. Na sądzie krajowym będzie zatem spoczywało zadanie ustalenia w konkretnym przypadku, czy zakres odpowiedzialności związanej z gałęzią omawianej działalności w sprawie zawisłej przed tym sądem pozwala osobie, która pełni dane stanowisko, na wywieranie znaczącego wpływu na kierowanie tą instytucją. W tym względzie uważam, że odpowiedzialność za kierowanie, strukturyzację, planowanie, koordynowanie i nadzorowanie działalności instytucji kredytowej w odniesieniu do operacji międzynarodowych oraz innych operacji finansowych ważnych dla instytucji kredytowej zasadniczo umożliwia, z zastrzeżeniem szczegółowej analizy konkretnych okoliczności danego przypadku, wywieranie znaczącego wpływu na kierowanie instytucją.

62. W odniesieniu do poziomu i treści odpowiedzialności niezbędnej do tego, by pracownik instytucji kredytowej mógł zostać uznany za kierownika w rozumieniu dyrektywy 94/19, sąd odsyłający zastanawia się przede wszystkim, czy jest konieczne, by ten pracownik dysponował pełną i całkowitą odpowiedzialnością w związku z działalnością instytucji kredytowej lub dziedziną działalności, do której prowadzenia był upoważniony, czy też jest wystarczające istnienie jedynie możliwości wywierania wpływu, choćby w nieformalny sposób, na tę działalność. Wspomniany sąd zastanawia się następnie, czy do zakwalifikowania podmiotu jako kierownika konieczne jest, by podmiot ten dysponował uprawnieniami do wydawania poleceń czy podejmowania decyzji wiążących inne osoby.

63. W tym względzie z definicji pojęcia kierownika ustalonej w pkt 56 powyżej wynika, że aby pracownik mógł zostać zakwalifikowany jako taki, musi on pełnić zasadniczą rolę w ramach instytucji kredytowej, która umożliwia mu wywieranie znaczącego wpływu na kierowanie tą instytucją oraz musi ponosić bezpośrednią odpowiedzialność przed organem zarządzającym. W świetle tej definicji kierownika uważam, że, by pracownik mógł zostać zakwalifikowany jako taki, nie jest absolutnie konieczne, by dysponował on pełną i całkowitą odpowiedzialnością za daną dziedzinę działalności, ani też by dysponował on uprawnieniami do wydawania poleceń czy podejmowania wiążących decyzji. Nie jest bowiem wykluczone, że w zależności od okoliczności danego przypadku uprawnienia do kierowania, planowania, koordynowania czy nadzorowania działalności lub znaczącej dziedziny działalności instytucji kredytowej umożliwiają osobie, która dysponuje tymi uprawnieniami, wywieranie znaczącego wpływu na tę instytucję. Na sądzie krajowym będzie jednak spoczywało zadanie sprawdzenia w konkretnym przypadku, w oparciu o wszystkie okoliczności sprawy, czy pomimo braku pełnej odpowiedzialności za daną dziedzinę działalności lub uprawnień do wydawania poleceń albo podejmowania wiążących decyzji, pracownik może rzeczywiście wywierać znaczący wpływ na kierowanie instytucją kredytową.

64. Ta ostatnia uwaga prowadzi mnie do udzielenia odpowiedzi na ostatnie pytanie przedstawione przez sąd odsyłający, dotyczące tego, czy w celu zakwalifikowania pracownika jako kierownika znaczenie mają wyłącznie obowiązki i prawa właściwe dla stanowiska zajmowanego przez niego wymienione w opisie zawodowym jego stanowiska, czy też jest istotny, w świetle wszystkich okoliczności sprawy, rzeczywisty wpływ, choćby o charakterze nieformalnym, wywierany na działalność instytucji kredytowej przez danego pracownika. Jak wynika z poprzednich rozważań, uważam, że sąd krajowy powinien rozpatrzyć wszystkie okoliczności i każdy element konkretnego przypadku, dokonując oceny zmierzającej do ustalenia, czy pracownik może zostać zakwalifikowany jako kierownik w rozumieniu dyrektywy 94/19. Wynika z tego, że, jakkolwiek opis zawodowy

zajmowanego stanowiska i wykonywanych obowiązków z pewnością stanowią ważny element analizy, konieczne jest, by sąd krajowy miał na uwadze rzeczywistą sytuację, uprawnienia rzeczywiście wykonywane w ramach instytucji kredytowej przez daną osobę i rzeczywiście wywierany przez nią wpływ, nawet jeśli owe uprawnienia i ów wpływ miały charakter nieformalny.

V – Wnioski

65. W świetle powyższych rozważań proponuję, aby Trybunał na pytania prejudycjalne przedłożone przez Augstākā Tiesa udzielił następującej odpowiedzi:

Lista, o której mowa w pkt 7 załącznika I do dyrektywy 94/19/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 1994 r. w sprawie systemów gwarancji depozytów jest wyczerpująca w znaczeniu, że uregulowania krajowe nie mogą rozszerzać zakresu zastosowania wykluczeń z gwarancji depozytów na podmioty, które, niezależnie od nazwy piastowanego stanowiska, nie mieszczą się pod względem funkcjonalnym w zakresie pojęć przewidzianych w takim wykazie.

Zakresem pojęcia „członka rady administracyjnej”, o którym mowa w pkt 7 załącznika I do dyrektywy 94/19, są objęci członkowie organów spółki instytucji kredytowych powołani do prowadzenia działalności polegającej na zarządzaniu nią lub nadzorze nad nią. Zakresem pojęcia „kierownika”, o którym mowa w pkt 7 załącznika I do dyrektywy 94/19 są objęci członkowie personelu instytucji kredytowej, którzy, mimo że nie są członkami organu zarządzającego, pełnią zasadnicze role w bieżącym zarządzaniu instytucją kredytową, mając możliwość wywierania znaczącego wpływu na kierowanie tą instytucją i ponosząc bezpośrednią odpowiedzialność za te działania przed organem zarządzającym.

Do zakwalifikowania pracownika jako „kierownika” w rozumieniu dyrektywy 94/19, nie jest ściśle konieczne, by zakres odpowiedzialności związanej z zajmowanym przez niego stanowiskiem obejmował działalność instytucji kredytowej w całości, ani też by dysponował on pełną i całkowitą odpowiedzialnością za daną dziedzinę działalności czy uprawnieniami do wydawania poleceń bądź podejmowania wiążących decyzji.

Do sądu krajowego należy jednak ustalenie w konkretnym przypadku, z uwzględnieniem wszystkich istotnych okoliczności sprawy, w tym, poza opisem zawodowym zajmowanego stanowiska, także rzeczywistej sytuacji i uprawnień rzeczywiście wykonywanych w ramach instytucji kredytowej przez pracownika, czy pracownik ten ma rzeczywiście możliwość wywierania znaczącego wpływu na kierowanie instytucją kredytową.